

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 54
від 03 лютого 2021 року

Про проект Закону України
“Про внесення змін до деяких законів України щодо додаткового
фінансового забезпечення педагогічних та науково-педагогічних
працівників на період дії карантину, установленого Кабінетом Міністрів
України з метою запобігання поширенню на території України
коронавірусної хвороби (COVID-19)”
(реєстр. № 4021-1 від 21.09.2020)

Розглянувши проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо додаткового фінансового забезпечення педагогічних та науково-педагогічних працівників на період дії карантину, установленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19)” (реєстр. № 4021-1 від 21.09.2020), внесений народними депутатами України Королевською Н.Ю., Гнатенком В.С., Солодом Ю.М. та Морозом В.В., Комітет зазначає, що головним Комітетом щодо розгляду цього проекту Закону визначений Комітет з питань освіти, науки та інновацій. Законопроект є альтернативним до законопроекту “Про внесення змін до деяких законів України щодо додаткового фінансового забезпечення педагогічних та науково-педагогічних працівників на період дії карантину, установленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19)” реєстр. № 4021 від 02.09.2020.

Законопроект № 4021-1 пропонує доповнити ст. 57 Закону України “Про освіту” положеннями, в яких визначено, що захворювання педагогічного чи науково-педагогічного працівника коронавірусною хворобою (COVID-19), що пов’язане з виконанням професійних обов’язків під час дії карантину або обмежувальних заходів, пов’язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), належить до професійного захворювання, а зазначені працівники державних і комунальних закладів освіти підлягають обов’язковому державному

страхуванню на випадок захворювання на коронавірусну хворобу (COVID-19) в порядку та на умовах, установлених Кабінетом Міністрів України.

На відміну від основного проекту, альтернативний проект № 4021-1 пропонує додатково встановити страхові виплати в розмірі не менше 100-кратного розміру прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року у разі захворювання працівника коронавірусною хворобою (COVID-19). Також законопроектом № 4021-1 передбачено внесення змін до:

- розділу II “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв’язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)” щодо встановлення зазначеній вище категорії працівників, які безпосередньо організують освітній процес, доплат до заробітної плати у розмірі 100 відсотків заробітної плати на період виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (COVID-19);

- ст. 39 Закону України “Про захист населення від інфекційних хвороб” (далі – Закон), якими пропонується встановити страхові виплати педагогічним та науково-педагогічним працівникам державних та комунальних закладів освіти в розмірах, визначених медичним працівникам державних і комунальних закладів охорони здоров’я.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України, у своєму висновку висловило до законопроекту № 4021-1 зауваження, які є аналогічними до зауваження до проекту № 4021 від 16.11.2020, у тому числі і щодо надання належного фінансово-економічного обґрунтування.

Додатковими зауваженнями до законопроекту № 4021-1 Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України є:

- поширюючи дію ст. 39 Закону, в якій визначені заходи правового і соціального захисту медичних та інших працівників, зайнятих у сфері захисту населення від інфекційних хвороб, на педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів освіти державної та комунальної форм власності, законодавець виокремлює деякі категорії працюючих із загального кола тих, хто, виконуючи свої посадові обов’язки, безпосередньо контактує з людьми, відтак, у період епідемій потенційно має вищий ризик захворіти, що порушує принцип рівності. Такий самий ризик несуть і інші працівники, які в силу специфіки своєї роботи не можуть працювати віддалено, але робота яких так само проходить під час безпосереднього контакту з людьми, наприклад, поліцейські, водії, продавці та інші.

- необхідність доопрацювання положення проекту щодо додаткових доплат до заробітної плати “педагогічним та науково-педагогічним працівникам закладів освіти, які безпосередньо організують освітній процес”, оскільки алогічним є надання доплати педагогічним працівникам, які організують, а не, наприклад, саме здійснюють/реалізують такий освітній процес;

2. запропонований у змінах до ч. 2 ст. 57 Закону України “Про освіту” розмір страхової виплати “не менше 100-кратного розміру прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року” не можна визнати таким, що відповідає принципу юридичної визначеності, який є елементом конституційного принципу верховенства права (ст. 8 Конституції України);

- недоліки техніко-юридичного характеру.

Комітет з питань бюджету разом з Міністерством фінансів України та Міністерством освіти і науки України у своїх висновках зауважили, що суб’єктом права законодавчої ініціативи всупереч вимогам частини третьої статті 91 Регламенту Верховної Ради України та частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України до законопроекту не надано належного фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) та пропозицій змін до законодавчих актів щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

Міністерство фінансів України, не підтримуючи законопроект, у своєму висновку зазначило, що за орієнтовними розрахунками Міністерства, тільки на доплати педагогічним та науково-педагогічним працівникам закладів освіти, які безпосередньо організують освітній процес, у розмірі 100 відсотків заробітної плати до кінця 2020 року необхідно додатково 41,0 млрд. грн.

Комітет з питань бюджету зазначає, що з урахуванням наведеного термін набрання чинності законом, визначений у законопроекті (з дня, наступного за днем його опублікування), не відповідає частині третій статті 27 Бюджетного кодексу України, що встановлює вимоги щодо введення в дію законів України або їх окремих положень, які впливають на показники бюджету (зменшують надходження бюджету та/або збільшують витрати бюджету).

За результатами розгляду Комітет ухвалив рішення, що законопроект № 4021-1 має вплив на показники бюджетів (призведе до збільшення видатків державного та місцевих бюджетів). У разі прийняття відповідного закону до 15 липня 2021 року він має вводитися в дію не раніше 1 січня 2022 року, а після 15 липня 2021 року – не раніше 1 січня 2023 року (або 1 січня наступного за цим року залежно від часу прийняття закону).

Міністерство освіти і науки України у своєму експертному висновку також звертає увагу на те, що захворювання, отримане під час, але не внаслідок виконання професійних обов’язків, не є за своєю суттю професійним захворюванням. Окрім того, встановлення причинно-наслідкового зв’язку між захворюванням і фактом виконання вчителем/викладачем своїх професійних обов’язків видається майже неможливим, адже вчитель/викладач так само може пересуватися громадським транспортом, відвідувати лікарні, магазини, інші громадські установи і місця тощо. Захворювання вчителя/викладача може відбутися у тому числі через недотримання вчителем/викладачем встановлених обмежувальних і запобіжних заходів під час карантину.

Міністерство охорони здоров’я України також не підтримує законопроект № 4021-1 і зазначає, що працівники освіти при виконанні професійних обов’язків

не знаходяться в умовах підвищеного ризику зараження збудниками інфекційних хвороб, оскільки не беруть участь у наданні медичної допомоги хворим на інфекційні хвороби, роботі з живими збудниками та в осередках інфекційних хвороб, дезінфекційних заходах тощо. Відповідно до Закону України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування” всі працівники підприємств, установ, організацій незалежно від галузевої приналежності, у тому числі працівники освіти, є застрахованими та в разі настання нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання мають право на отримання відповідних страхових виплат.

Враховуючи викладене, а також рішення підкомітету з питань загальної середньої, інклюзивної освіти та освіти на тимчасово окупованих територіях від 18 січня 2021 року повернути законопроект 4021-1 автору законодавчої ініціативи на доопрацювання, **Комітет вирішив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 3 частини першої статті 114 Закону України “Про Регламент Верховної Ради України” проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо додаткового фінансового забезпечення педагогічних та науково-педагогічних працівників на період дії карантину, установленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19)” (реєстр. № 4021-1 від 21.09.2020), внесений народними депутатами України Королевською Н.Ю., Гнатенком В.С., Солодом Ю.В. та Морозом В.В., за результатами розгляду у першому читанні повернути суб’єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

2. Доручити виступити від Комітету при розгляді цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України народному депутату України, Голові Комітету з питань освіти, науки та інновацій С.Бабаку.

Голова Комітету

С.В. Бабак